

(א) גי' ע"י ונעשים
אפר, (ב) [בס"א נוסף:
והשמועדים, (ג) [נפסחים
קוח:], (ד) גי' ע"י אחר
מר, (ה) [עפרין ח: וס'
יחא ר' אלעזר, (ו) [ג"ל
אמר רבא וביא' צע"ל],
(ז) יומא כג. פז: מגילה כח,
(ח) [ג"ל להו], (ט) [בס"א:
תלמודי שו' הטרנר, (י) [בס"א
ליחא בקון ח' ובייתוסים,
(כ) [סעדי' טז:], (ל) ג"ל אלא
למה נששים כו',

ורה אור השלם

1. וַהֲבֵאתִי אֶת
הַשְּׁלֵשִׁית בְּאֵשׁ וְהִצַּרְתִּים
בְּצִרְוֹן הַחֶסֶק
וּבְתוֹמֵתָם בְּבוֹרֵן אֶת הַתְּהֵבָה
הַזֶּה יִקְרָא בְשֵׁמִי וְיֹאמְרוּ
אֲנֵינוּ אֶת־אֱמֻנָתִי נִשְׁמִי
לְהוֹת וְהוּא יֹאמְרֵנוּ יִשְׁמֵנוּ
וְכִירֵנוּ יִשְׁטֵנוּ
2. אֲלֵךְ מִמֶּנִּי וּמִדֶּחִי מוֹרִיד
שְׂאוֹל הָעֵלִי:
שְׂמוּאֵל א ב ו
3. אֲהַבְתִּי בִּי שְׁמֵךְ
אֶת קוֹלִי תַחֲנוּן:
תְּהִלִּים קצו א
4. וְעוֹסֹתֶם רְשָׁעִים בִּי
וְיִדְּוּ אִפֶּר תַּחַת כְּפֹתַי
וְיִהְיוּ בְּיוֹם אֲשֶׁר אֵין
עֶשְׂהָ אֲמַר יְיָ בְּצִנּוּת:
שְׁמֵי אֱלֹהִים כ א
5. וְיִצְאוּ דְרָאוּ בְּפִגְרֵי
הָאֲנָשִׁים הַפְּשָׁעִים בִּי יֵין
וְתִלְקֶם לַאֲמֹת
וְאִשָּׁם לֹא תִכְבֶּה וְיִדְּוּ
דְרָאוּ לִבֵּי בָשָׂר:
שְׁמֵי שְׁטוֹן כ ד
6. כִּצְאוֹן לִשְׂאוֹל שְׁתוֹ
מִן יָדַעַם חֲרִדוֹ בִּי
יִשְׁרִים לִבְקֹר וְגֹרֵם
כִּלְלוֹת שְׂאוֹל מִבֶּן לֵב:
תְּהִלִּים מו טו
7. בְּגֵה בְּחֵיתִי בֵית וְכֹל
כִּי מְכוֹן לִשְׁתֶּכֶר
עֹלְמִים: מְלִכִים א א י
8. יִתְחוּ מוֹרִיבֵי עֲלִי
שְׂמִיעִים יָדַעַם יֵין דִּין
אֲפִסִּי אֲרִץ יִתְּנוּ עַל
לְמַלְכוֹ וְיָדַם קָרוֹן
מִשְׁחָרוֹ: שְׂמוּאֵל א ב
9. לִבִּי יִהְיֶהוּא דְרָאוֹן
לֹא יִקְרָא כָּל חֲמִיד לֵב:
אִיּוֹב כ ד
10. יִשׁוּב יִתְחַנֵּן וְיִכְשֵׁב
עֲנִיתוֹ וְיִשְׁלַךְ
מַעֲלוֹת:
חֲטָאוֹתָם: מִכָּה ו י ט
11. מִן אֵל בְּמוֹךְ שָׁאֵן
עוֹשֶׂה וְעִבְרָה עַל פֶּשַׁע
לִשְׁאֲרִית נִקְלָתוֹ לֹא
הוֹסֵד לִבֵּי אָפוֹ בִּי חָפֵץ
תִּשְׁכַּח לֵהוּא: מִכָּה ו י ט

הגהות הב"ח

(א) גמרא מפזרתן ונעשין
עפר תחת: (ב) רש"י
ד"ה ועון עֲלָמוּ וכו'
רובא עוונות שאם לא
יכריעו הזכיות עכשיו
ויהי' מחצה על מחצה
נמצא דרוב עוונות הוה
בהדיא הוה:

גליון הש"ס

גמ' ונידונין בה לדורי
דורות. עיין נדרים ח ע"ג:

הגהות הגר"א

[א] גמ' נושא (רשום עליו
אות ז') עון למי שעובר
(רשום עליו אות א') כלומר
דל"ל להיפך למי עובר על
פסע למי שנושא (עון):

ומצאנפס: צועקס וצווייטעס מאל יארן שעה אחת ועולין: **מטה**
כלפי חדר: האיל ומהלך על מחנה הם מטה את ההכרע ללד זכות
 יורדן לניהם: **בזמן:** לקמיה מפרש: **המינין:** האנשים אשר
 הפכו דברי אלהים חסין לרעה כגון דקוים וצייטוים: **והמסורות:** מלשינים שמוסרים ממון

יִשְׂרָאֵל צִיד הָעוֹבְדֵי כוֹכָבִים:
וְאֶפְיֻקוּרוֹם. מִצְוָה תַּלְמִידֵי חֲכָמִים:)
שֶׁכִּפְּרוּ כְּחוּרָה. הַאוֹמְרִים אֵין תּוֹרָה
מִן הַשָּׁמַיִם: וְשִׁפְּרִישׁוּ מִדְּרָכֵי לִיצוֹר
לֹא גִרְסִין דְּהֵיִינוּ כֹל הֵי דְלַעֲלֵי. וְהָךְ
מִמֵּנִי: כִּסְדֵּר עוֹלָם וְהֵכִי גִרְסִין לֵיה
הֵתָם שִׁפְּרִישׁוּ מִדְּרָכֵי הַכָּזוֹר כְּגוֹן
הַמֵּינִין וְהַמְּסוּרוֹת כו'. מִדְּרָכֵי כָּבוֹד
מִדְּרָכֵי יִשְׂרָאֵל: וְשִׁנְתּוּ יִשְׁיָאִים.
לְקַטְּמֵן מִפְּרֶשׁ: וְזוֹרֵם. כְּמוֹ וְזוֹרֵם:
שֶׁשִּׁפְּטוּ יִדְיָהּ כּוֹבֹל. שֶׁהִחְרִיצוּ
בְּזַהֲמָ"ק הַזֶּה: עוֹנֵם: כְּנִי מַחֲוֹל. מַעֲוֹגִים
וְשִׁמְיֵיהֶם בָּיו: וּמִקְרִיִּין כְּנִי גִיָּתִים.
כֹּךְ יִקְרָאוּ לָהֶם: וְהָאִמְרָה לֵיהֶם לֵאמֹר
וְהִתְקַנְּתָם. דְּנַעֲשִׂין אֲפֵר וְהִכָּא וְנִרְפְּתִים

כלרררר את הכסף שימרקרן יסוריהן
את עוונות: דלה אני במלות.
בכורן ציוניים שאין זכיותהן מכריעין
למלות להם בזכותם: ולי יהושע.
להטות כלפי חסד: אמר רב יהודה
גריסין ולא גריסין דלמחר: כוש.
את קף המאזנים של זכות ומכריעין
את העונות: יכוש עונותינו.
יכרעו בו: נושא. מגזיה קף מאזנים
של עון: מעביר ראשון ראשון. עון

שִׁבְחָהֶם שִׁבְחָהֶם הַבָּחִים נִתְחַם כִּכְּ
מַעֲבִיר וּשְׁמֹתוֹ שֶׁזֶה הִיוּ מִחֵלָה
עַל מִחֵלָה כִּיּוֹן שֶׁחֶסֶר אֶחָד מֵהֶם
יִכְרְעוּהוּ הַזִּכּוּת וְכִּי הִיא הַמֵּדָה:
וְעוֹנֵן עֲלָמוֹ אִינוֹ נִמְחָק. אֵלֶּה מוֹנֵה
לְגַד אֶחָד דֹּאֵי אִיכָא רִיבָא עֲוֹנוֹת
(ג) צְדָהִי הָיוּ עוֹן מִתְחַבֵּר
הַצְדִּיָּהוּ לִמְנוֹת עַם רַעֲשֵׁי גִמְרוּסִים:
הַמַּעֲבִיר עַל מְדוּתוֹ. שְׁאִינוֹ מִדְּקֵק
לְהַגְדוֹד מֵדָה לְמַעֲרִים אֹתוֹ וּמִיָּה
מְדוּתוֹ וְהוֹלֵךְ לֵךְ כִּמוֹ אִין מַעֲבִירִין
עַל הַמְצוֹת (יוֹמָא דִּף לֵב). אִין מַעֲבִירִין
עַל הָאוֹכְלִין (שִׁיבְרִינּוּ דִּף ט:ז) מִיִּתְּנוֹ

והולך לו: מעצירין לו על כל פשעיו. ואין מדת הדין מדקדקת אחריהן אלא מנחתם והולכת: צביסו ליה ווודסא. הכינו לו כזה לדרך. מה היא אידת הממים תכריכין: איספת. נתרפא: הדי הוס. מיתה נקנסה עלי: לא ירוב חטאיו חטאיו אנו מוחרד על

ומצפצפין ועולין שנאמר ¹ והבאתי את השלישית באש וצרפתים כצורף את הכסף ובחנתים כבחון את הזהב הוא יקרא בשמי ואני אענה אותו ועליהם אמרה חנה ה' ממית ומחיה מוריד שאלו ויעל ב"ה אומרים ורב חסד מטה כלפי חסד ועליהם אמר דוד ³ אהבתי כי ישמע ה' את קולי ועליהם אמר דוד כל הפרשה כולה דלותי ולי יהושע פושעי ישראל בגופן ופושעי אומות העולם בגופן ייורדין לגיהנם ונידונין בה י"ב חדש לאחר י"ב חדש גופן כלה ונשמתן נשרפת ורוח מפורתן ⁽⁶⁾ תחת כפות רגלי צדיקים שנא' ⁴ ועסותם רשעים כי יהיו אפר תחת כפות רגליכם אלא המינין והמסורות והאפיקורסים שכפרו בתורה ושכפרו בתחיית המתים ושפירשו מדרכי צבור ושנתנו חיתים בארץ חיים ושחמאו והחמאו את הרבים כגון ירבעם בן נבט וחביריו יורדין לגיהנם ונידונין בה ללדורי דורות שנאמר ⁵ ויצאו וראו בפגרת האנשים הפושעים כי וגו' גיהנם כלה והן אינן כלין שנאמר ⁶ וצורם לבלות שאול (מזבול לו) וכל כך למה מפני שפשטו ידיהם בזבול שנאמר מזבול לו ואין זבול אלא בית המקדש שנאמר ⁷ בנה ביתי בית זבול לך ועליהם אמרה חנה ה' יחתו מריבו ו"א"ר יצחק בר אבין ופניהם דומין לשולי קדירה ואמר רבא ואינהו משפירי שפירי בני מחזא ומקריין בני גיהנם אמר מר ב"ה אומרים ורב חסד מטה כלפי חסד והכתיב והבאתי את השלישית באש התם בפושעי ישראל בגופן פושעי ישראל בגופן והא אמרת לית להו תקנתא כי לית להו תקנה ברוב עונות הכא מחצה עונות ומחצה זכיות יואית בהו נמי עון דפושעי ישראל בגופן לא סגיא ליה דלאו והבאתי את השלישית באש ואם לאו ורב חסד מטה כלפי חסד

ועליון אמר דוד אהבתי כי ישמע ה' ^(ד)דעי
ישמע ה' אמרה כנסת ישראל לפני הקב"ה
לפניך בזמן שאתה שומע קול תחנוני דלות
מן המצות לי נאה להושיע פושעי ישראל בג' ^(ה)
דלא מנח תפלין פושעי אומות העולם בג' ^(ו)
חיתיתם בארץ חיים אמר רב חסדא זה פרנס
שלא לשם שמים א"ר יהודה אמר רב יכל
הצבור שלא לשם שמים אינו רואה בן תל
אנשים לא יראה כל חכמי לב ^(ז)בית הלל און

כבבושו שנאמר ¹⁰ ישוב וירחמנו יכבוש עונותינו
 ושע תנא דבי רבי ישמעאל מעביר ראשון
 בא רובא עונות מחשיב בהדיהו ¹¹ (רבא א
 שנאמר נושא עון ועובר על פשע למי
 ושע חלש על רב פפא לשיולי ביה חזייה
 הוה מיכסיף רב פפא למיחזייה א"ל מאי
 וקום במיליה לא תקומו בהדיה שנאמר נושא
 תו אמר רבי אחא בר חנינא אליה וקוץ בה

[illegible]

וַיֹּעֲלֵיהֶם אָמַר דָּוִד אֲהַבְתִּי. לְכִמְצִי זֶה אֶפְסוּנִי חֲבָלֵי מוֹת וּכְתִיב
 דְּלוּתִי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ כְּשֶׁהָאָדָם דָּל בְּצַמּוּת רַב חֶסֶד מִטָּה
 וּמוֹשִׁיעַ כְּדֹרֶשֶׁינָּה לְקַמֵּן אִי נִמְי מִשְׁלֹן דְּלָה דְּלָה לָנוּ (שְׁמוֹת ב) שֶׁמֶעֱלָהּ
 וּבְמִזְמוֹר עֲמוּק וּכְתִיב בְּתַרְיָה (תְּהִלִּים קטו) שׁוּבִי נַפְשִׁי לְמִנוּחֶיךָ וְגו'
 וְהִדָּר אֲתִהְלֵךְ בְּצִלְוֹת הַהֵיכָל הַהִים.
הַמִּינִים. וְיִלְגִּי זֶה רַב אֲחָא
 וְרַבִּינָא בְּפֶרֶק אֵין

מעמדיו (ע"י ב: (מחז מין) [ס"א]:
כי אֵת אֲהֵר תִּקְנֶה בְּרִיב עֻוּנוֹת.
 וְאֵת צִבּוֹ עוֹן דְּפוּשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל
 בְּגוֹפֵן וְהָא דְלֹאמֵר לְעֵיל רְשָׁעִים
 דְּהֵיִינוּ רוֹצֵן עֻוּנוֹת נִתְּצִים
 וְנִתְּמִים לְאֶלְמֵר לְגִיהֶנָּס אֲנָחְס
 דְּכִיִּי בְּקִרָא לְדִרְאוֹן עוֹלָם לֹא שְׁלָא
 יֵהֵא לְהַס תִּקְנֶה אֲלֵלָא גְדוּוּסִים שְׁמִים
 עֶשֶׂר חֲדָשׁ וְעוֹלָם וְהָא דְלֹאמֵר צִפְרָק
 הֹזֵב (צ"מ דף נח: וס) שְׁלֵשָׁה יוֹרְדִים
 וְאִנְס עוֹלָם הֵיִינוּ לְאֶלְמֵר וְהָא דְלֹאמֵר
 רִישׁ לְקִיס בְּסוֹף חֲגִיגָה (דף כ. וס) וְסָא
 פּוּשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל אֵין אֹזֵר שֶׁל גִּיְהֶנָּס
 שׁוֹלֵט בְּהֵן אֵה אֲמֵר עֲלֵה עוֹשִׁין
 פְּסִין (עֵירוּנִי דף ע. וס) דְּנִתְּמִים
 אֲצִרְהֵס וּמִסְכֵּי לְהוֹ:

קרקפתא דלא מנה תפאין.
 אם עוסק צמורה
 כמניית תפלין דמי דלמר במכילתא
 העוסק צמורה פטור מן התפלין
 ורבינו חס מפרש דהא כשהמזוה
 צויה עליו שמגונות עליו רצועות
 של תפלין שצדאש אצל אם ירא
 להניח משום דלעשו גוף חס ירא
 כאלישע צעל כנפים כדאיתא בריש
 במה עומנין (שבת דף מט. וסז) והוא
 דואג כל שעה שמא לא יוכל להזהר
 לשמרה צטהרה וצקדושה הא ודאי
 אין עליו דין פושעי ישראל בגופן
 וכל הני דשמעתין שצלא עשה
 תשובה אצל עשה תשובה אמרינן
 ציומא (דף עז. ופ.) דלשפוט תולה
 ומיתה ממרקת:

אמר רב בעבירה. צעירות
שכן בן נח מזהר עליו
כדאיתא צפ' ארבע מיתות (סנהדרין
97.ו):

צתחלה

יז כי ישמע ה' ^אדרש רבא מאי דכתיב ^באהבתי כי
ישראל לפני הקב"ה רבש"ע אימתי אני אהובה
מע קול תחנוני דלותי ולי יהושיע אע"פ שדלה אני
שע פושעי ישראל בגופן מאי נידו אמר רב ^בקרקפתא
עני אומות העולם בגופן אמר רב בעבירה ושנתנו
ר רב חסדא זה פרנס המטיל אימה יתירה על הצבור
יהודה אמר רב ^בכל פרנס המטיל אימה יתירה על
ם אינו רואה בן תלמיד חכם שנאמר ^גלכן יראוהו
מי לב ^דבית הלל אומרים ורב חסד מטה כלפי חסד
רחמנו יכבוש עונותינו ר' יוסי בר חנינא אמר נושא
נאל מעביר ראשון ראשון וכן היא המדה אמר רבא
בהדיה ^ה(רבא אמר) ^ו"כל המעביר על מדותיו
ר על פשע למי ^זא נושא עון למי שעובר על
לשיולי ביה חזייה דחליש ליה עלמא אמר להו
למיחזייה א"ל מאי חזית אמר ^ח(ליה) אין הכי הוה
בהדיה שנאמר נושא עון ועובר על פשע למי נושא
נינא אליה קוץ בה לשארית נחלתו ולא לכל נחלתו
למי

[illegible]

ז' א מ"י פ"ג מהל'
 תשובה ה' ו':
 ג' ב מ"י שם ה' ה':
 [טוש"ע א"ח סימן לז
 קע"א]:
 ג' ד מ"י פכ"ה מהל'
 סנהדר' ה' א סמוג לאוין
 ח טוש"ע ח"מ ק"י ח
 סעיף ד:

מזוסף רע"י

יִימָתִי אֲנִי אֲהַבְתִּי
 פִּנְיָךְ. אֲהַבְתִּי מִשְׁמַע כְּמוֹ
 הַבְּתָנִי, כְּלוּמָר אֲהַבְתִּי אוֹמֵר
 שִׁבְעִים פְּסוּתִים קִיחַ. לִי
 יוֹתֵר מִכֹּל הַלְהוּשִׁיעַ. יוֹתֵר מִכֹּל
 אֲהַבּוֹתַי, שְׁהִי יִשְׂרָאֵל
 חֲדוּךְ. (שם)
 כְּרֹבֶשׁ. קִבְּצָה כּוֹזֵשׁ וּמִסְתִּיר
 טוֹטוֹת תַּחַת מַחֲלֵת כֶּסֶף
 כְּבוֹד כְּדִי שִׁכְרֵשׁ הַכּוֹזֵת
 וְחֹרֵכִי חַ. נוֹשֵׂא
 כֶּף הַטּוֹטוֹת מֵעַל הַכּוֹזֵת
 שִׁכְרֵשׁ הַכּוֹזֵת. (שם)

יְבִינוּ חֲנָאֵל

[illegible]

צתחלה

[illegible]